

Nr 154.

Av herr **Almer**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till förordning om ersättning till städer, vissa köpingar, landsting och hushållningssällskap för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel.

I proposition nr 186 till innevarande års Riksdag har Kungl. Maj:t framlagt förslag till bland annat förordning om ersättning till städer, vissa köpingar, landsting och hushållningssällskap för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel. I anledning av de i § 1 av nämnda förordning föreslagna ersättningsbelopp till städer och köpingar får jag härmed väcka motion om ändring av beräkningsgrunden för nämnda belopp. Det är uppenbart, att en nedsättning i städernas inkomster av brännvinsförsäljningsmedel från vad som under de senaste åren kommit dem till del till de belopp, som föreslås att av statsmedel utgå 1915 och de närmast följande åren, kommer att i hög grad rubba dessas budget. En nedsättning i ett slag med över 50 procent såsom det kommer att äga rum i vissa städer vid förordningens ikraftträdande 1915 utan att några lättnader i städernas utgifter beredas dessa, kommer att medföra betänkliga rubbningar i skatteförhållandena. Så kommer en dylik sänkning att på sina ställen medföra en höjning av kommunalskatt med inemot 1½ gång beivringen. I stadskommuner, som redan dras med höga skatter, är en sådan höjning på en gång betydligt kännbar. Den lättnad, som skulle beredas kommunerna genom dem utlovade höjning av statens bidrag till folkskollärarnes löner, representerar för städernas vidkommande jämförelsevis små belopp, då detta endast berör grundlönen och skollärarnas löner i städerna i allmänhet betydligt överstiga detta grundbelopp. Denna ökning i statsbidraget till folkskollärarnas avlöning torde för övrigt fullt kompenseras av indragningen av

de medel, som genom statskontoret utdelats till samtliga kommuner i riket. Då en så betydande inkomstkälla indrages till staten, synes det som städerna skulle kunna med fog fordra vederlag utöver den ifrågasatta ökningen till folkskoleväsendet i form av statens övertagande av vissa kostnader för polis- och domstolväsendet, i synnerhet som kostnaderna för polistäändet i viss mån i fortsättningen som hittills är en direkt följd av den spritrörelse, som hittills drivits i städerna och som för statens räkning hädanefter skall komma att drivas därstädes. Även om man bortser ifrån de från statskontoret utgående brännvinsförsäljningsmedel minskas de direkta inkomsterna i vissa stadskommuner med i det närmaste 50 procent vid 1915 års början. (Se bilaga A.) För att i någon mån mildra övergången borde en annan beräkningsgrund lagts till grund för ersättningen. Ätminstone borde detta ägt rum beträffande åren intill 1921, *den tid då redan genom lag av 1905 bestämts städernas andelar i brännvinsförsäljningsmedel*. Såsom grund för ersättningsbeloppen under åren 1915—1920 borde läggas medeltalet för de år, som förflutit sedan 1905 års lag trätt i kraft, och vilkas belopp äro kända, eller åren 1907/08—1911, eventuellt med tillägg av 1912, ifall siffrorna för sistnämnda år bli bekanta, innan utskottet blir färdigt med sitt utlåtande i ärendet. Härigenom skulle skapas en mildare övergång för städerna och bristen i städernas budget ej bli så betungande. Visserligen bleve vid tidpunkten 1920—1921 en skarpare övergång än nu är föreslaget, men då hade man åtminstone tid att inrätta sig därefter.

Med stöd av vad jag sålunda anfört får jag hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition i övrigt måtte besluta sådan ändring i grunderna för beräkningen av ersättningsbeloppen till städer och köpingar för åren 1915—1920, att till grund för beräkningen måtte läggas medeltalet för åren 1907/08—1912 eller, om det senare årets siffra ej skulle bliva tillräckligt tidigt känd, åren 1907/08—1911.

Stockholm den 26 april 1913.

J. S. Almer.

Bilaga A.

Staden X.

Bevillingskronor	28,156: —
Andel av spritförsäljningsmedel år 1912, lägst	74,426: —
Ersättning för indragna brännvinsförsäljningsmedel enligt Kungl. Maj:ts förslag år 1915	35,136: —
Minskad inkomst av brännvinsförsäljningsmedel alltså	39,290: —
Därav ökad utdebitering per bevillingskrona	1: 39
Från statskontoret erhållna spritförsäljningsmedel	6,273: —
Föreslaget ökat statsbidrag till folk- och småskolläraernas löner och ålderstillägg	4,844: —